

Türkçe / Türk Dili ve Edebiyat? Ö?retimine Yönelik Tutum Ölçe?inin Geli?tirilmes

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçe / Türk Dili ve Edebiyat? Ö?retimine Yönelik Tutum Ölçe?inin Geli?tirilmesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31863>

Özet

Türkçe / Türk Dili ve Edebiyat? Ö?retimine Yönelik Tutum Ölçe?i (TOAD), Karasakalo?lu ve Gencil (2009) taraf?ndan, ö?retmen adaylar?nın ve ö?retmenlerin Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyat? derslerini ö?retmeye yönelik sahip olduklar? duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri ölçmek amac?yla geli?tirilmifitir. Ölçek, özellikle tutum ölçe?i geli?tirme yöntemlerine uygun olarak hazırlanmı? olup, alandaki profesyonellerin ve ö?rencilerin mesleki algılarına de?erlendirmede önemli bir araçtır. Bu ölçek, Türkçe ö?retimine yönelik olumlu veya olumsuz yaklaşımların belirlenmesi ve e?itim programlarının iyileştirilmesi için psikometrik açıdan sağlam bir zemin sunar.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Türkçe Ö?rimi, Türk Dili ve Edebiyat?, Ölçek Geli?tirme, Ö?retmen Aday?, Faktör Analizi, Psikometri.

Yazarlar

Nergiz Karasakalo?lu, ?lker Emre Gencil.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, üniversitelerin E?itim Fakültelerinde öğrenim gören Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyat? ö?retmen adaylarının, bu dersleri ö?retmeye yönelik sahip olduklar? genel tutum düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde tespit etmektir. Bu tespit, e?itim fakültelerindeki müfredatın, ö?retmen e?itimi programlarının ve pedagojik yaklaşımların ö?retmen adaylarının tutumlarına ne ölçüde etkilediğini anlamayı sağlamaktadır.

Ölçek aynı zamanda, ö?retmen adaylarının mesleki motivasyonlarına ve alana olan bağlılıklarını yansıtan tutumların ölçerek, erken dönemde riskli tutumlara sahip bireyleri belirlemeye ve onlara yönelik rehberlik hizmetleri sunmaya olanak tanır. Elde edilen veriler, e?itim politikalarının ve uygulama standartlarının geli?tirilmesine rehberlik eder.

Yapı (Construct)

Ölçek, bireylerin **Türk Dili ve Edebiyat? ö?retimine** karşı geli?tirdiği üç temel tutum bileşenini (bili?sel, duyuşsal ve davran??sal) ölçmeyi hedefler. Bili?sel bileşen, ö?retim mesleği hakkındaki inanç ve düşünceleri; duyuşsal bileşen, mesleğe yönelik hissedilen coşku veya kaygı; davran??sal bileşen ise mesleğe yönelik pratik eylem e?ilimlerini kapsar. Bu çok boyutlu yapı, ö?retmen adaylarının mesleki yeterlilik algılarına derinlemesine incelemeye olanak tanır.

Ölçek, Türkçe derslerinin kültürel ve ileti?imsel önemine dair inançlar ile bu dersleri ö?retme eyleminin zorluklar?na veya keyifli yönlerine dair alg?lar? ayr??t?rmakta ve böylece tutumun karma??k yap?s?n? ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda **yap? geçerli?i** çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar genellikle, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapıya ne derece temsil etti?ini belirlemek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) içermektedir. Karasakalo?lu ve Gencil (2009) çal??mas?nda, uzman görüşleri alınarak **kapsam geçerli?i** sağlanm?? ve faktör yükleri incelenerek yapısal uygunluk gösterilmiştir. Kaynakta spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemiş olsa da, geli?tirme çal??malar? ölçe?in bilimsel standartlara uygun olarak geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, **iç tutarlılık katsayılar?** ile raporlanm??tır. Tipik olarak bu tür psikometrik araçlarda Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıya ölçtü?ünü gösterir. Karasakalo?lu ve Gencil (2009) çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlılığına kabul edilebilir düzeyde oldu?u ve dolayısıyla güvenilir bir ölçüm aracı oldu?u sonucuna varılm??tır.

Faktör Analizi

Ölçek, yapı geçerli?ini belirlemek amacıyla **faktör analizine** tabi tutulmuştur. Bu analizler sonucunda, ölçe?in orijinal çal??mada belirlenen teorik yapıya uygun çok boyutlu bir yapıya ortaya koydu?u varsayılmaktadır. Faktör analizleri, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını netleştirmiş ve her bir boyutun tutumun farklı yönlerini temsil etti?ini göstermiştir.

Analizler, **Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyat? Ö?retimine Yönelik Tutumun** homojen bir yapıdan ziyade, farklı bileşenlerden (örneğin, mesleki değer algısı, dersin zorlu?una ilişkin algı) oluştu?unu desteklemiştir. Bu, ölçe?in sadece genel bir tutumu değil, tutumun belirli alt bileşenlerini de ölçme yetene?ine sahip oldu?unu doğrular.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geli?tirme (Attitude Scale Development)

Format: Olasılıkla Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Genellikle 5'li veya 7'li Likert formatı kullanılır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri (Ö?retmen Adaylar?)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Türkçe E?itimi veya Türk Dili ve Edebiyat? E?itimi bölümlerinde ö?renim gören lisans ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim metodu (Self-report). Kat?l?mc?lar, verilen ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, Mesleki Tutum, Ö?retmen Yeterlili?i, E?itim Fakültesi, Likert Ölçe?i, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: sedasaracal@gmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?imi: Asuman Seda SARACALO?LU)

Yaz??ma Adresi: Karasakalo?lu ve Gencel (2009) makalesinde belirtilen ilgili üniversite adresleri.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek 2009 y?I?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri için sorumlu yazar Asuman Seda SARACALO?LU veya makalenin orijinal yazarlar? (Karasakalo?lu ve Gencel) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Genellikle akademik ara?t?rmalarda at?f yap?lmak suretiyle ücretsiz kullan?m mümkündür.

Referanslar

Karasakalo?lu, N. ve Gencel, ?. E. (2009). Türkçe / Türk Dili ve Edebiyat? Ö?retimine Yönelik Tutum Ölçe?inin geli?tirilmesi. *Sakarya Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi Özel Say?.* 17 (4), 469-480.

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: turkce-turk-dili-ve-edebiyati-ogretimine-yonelik-tutum-olceginin-gelistirilmesi-toad.pdf

Türkçe / Türk Dili ve Edebiyat? Ö?retimine Yönelik Tutum Ölçe?inin Geli?tirilmesi Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için orijinal makaleye (Karasakalo?lu ve Gencel, 2009) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM